בס"ד

יום א', כ"ט בתמוז תשנ"ז (3 באוגוסט)

"עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם גם הכוח לפתוח את שערי עתידם"

אבא קובנר, 1978

יום פטירתו של הרב שלמה יצחקי (רש"י) בשנת 4865 (לסה"נ). נולד ב-1040 לפ"ק. הוא יצא מפרשתי המקרא והתלמוד הבבלי. פירושו לתורה מצטיין בשילוב ייחודי של פשט ודרש, ובהסברת רבים מהכתובים בהתייחס המובנת לבני כל הגילים. גם פירושו לתלמוד הבבלי מצטיין בניסוחו הבהיר שהרים הרבה לפתיחת מרחבי "פשט-התלמוד" לתלמידים ולקוראים כאחד. מאז ועד היום הוא נחשב פיסגת רש"י את כל התורות של התלמוד הבבלי וכך נקרא רש"י מורה לכל הדורות.

קצת מתוך פירושו על פרשת השבוע, פרשת "דברים":

את הפסוק:

= ואקח את ראשי שבטיכם ... ואתן אותם ראשים עליכם.

[דברים א', טו]

כותב כאן רש"י: משכיל בדברים. (כלומר, דברתי על לבם של המתמנים לשרים ושופטים). אשריכם! על מי כאתם להתמנות? על בני אברהם יצחק ויעקב.

נשאלת השאלה: מדוע נבחרו החכמים והנבונים בישראל לתפקידי השרים ושופטים, עד שמשה רבינו הוצרך לפנותם בדברים?

משיב את כך רבי יונתן אייבשיץ מפראג:

רבינו-כך נאמר בכתוב: "הבו לכם אנשים חכמים ונבונים... ואשימם בראשיכם (דברים א', יג). על כך מעיר רש"י על-פי המדרש, שהמילה "ואשימם" נדרשת כאן מלשון אושמה, כאילו נאמר "ואושמם בראשיכם". והכתוב מלמדנו שאשמותיהם (=תכונותיהם) של ישראל תלויות בראשי נינהם. שהיה להם לחשוב ולכוון את המוני עמם לדרך הישרה. כיון שכך, אין פה אלא לבעלי שהראויים לכהן כשרים ושופטים לאשישון ליטול על עצמם תפקיד אחריותי זה. ולכן נוכרך משה למושלם בדברים, שהשררה המוטלת עליהם היא עם כבוד אצולה!

היום הוא גם יום פטירתו של נאה לבוטינסקי, אך על כך יבוא בהרחבה בפ"ה, ליום ג'.

יום נעים!

מתר, רוש חודש שעתם אב, תשע"ט.